

Karel Frouz
5. Pražský střelecký pluk T. G. Masaryka.
Rusko (Sibiř)

1

Deník.

Od vstupu do československého vojska na Rusi.

Po dvou letech prožité v Rusku jako vál. zajatec, dozvěděl jsem se čirou náhodou o rommírujícím se Českém vojsku. Samosebou jsem se hned přihlásil, již z důvodů těch, že po dobrovolném vzdání se Rusům na Rakouské frontě měl jsem obavu za tehdejších poměrů vrátiti se domů, bude-li snad někdy konce války. Po dlouhé cestě ze středního Ruska z gubernie Simbirské okresního města Karsunu přijel jsem do městečka Borispolu v gubernii Kyjevské, kde formírovala se druhá divise. Psalo se 28. srpna 1917. Shledal jsem se zde z několika krajany a to: Bažantem, Živným, Vágnerem, Malým, Pytlíkem z Kucín.

2

Kasárny naše byly složeny ze 16 zemjánek to jest byli to vykopané v zemi veliké sklepy a na těch byla střecha dřevěná a poházena solnou vrstvou zemi. Zemjáanky byli před námi obsazeny bagány, (tak jsme nazívali Rusi) kteří jen málo potrpěli si na čistotu, takže zbylo po nich mnoho blech. Asi týden chodili jsme na cvičení ve starém civilním šatě a místo pušky měli jsem hole. Pak dostali jsem plášť a šaty a též pušku. Pušky přivezli naši hoši od Tarnopole a nežli je dostali, musili svézt z německým vojskem boj. Jakmile měli jsme pušky již byla mezi námi jiná nálada, neb vojančit a to dobrovolně a bez pušky bylo pro českého vojáka nedůstojné. Šli-li jsme na stráž

3

již nechodili jsme z holí, ale z řádnou puškou z bodlem, tak jako praví vojáci. V ten čas přijíždělo mnoho nových čechů dobrovolců takže, každý večer chodili jsme ku stanici vzdálené asi 1/4 hodiny a vyhledávali jsme nové přešticáky a krajany. Z Přeštic našel jsem Staňkovskýho, Brunáta Matěje, Kříže. Městečko Borispol bylo po nejvíce obydleno židy, kteří takjako všichni židé i zde ponejvíce obchodovali. V jedné židovské krčmě byl kterýsi žid přišel na dobrý nápad, neb věděl na co nás nachytá. Začal sice vařit švestkové knedlíky na který měl obrovský odběr dával za 1 rubl 10 švestkových knedlíků sice malých, ale řádně maštěné

4

dobrým máslem a tvarohem posypané. Myslím, že kdo měl nějaký rubl přivezený ze zajetí neodolal nikdo, aby sobě po dlouhé době nedopřál takovou českou kuchyni. Já přivezl jsem si ze zajetí asi 105 rublů, který dostal jsem v jedné továrně, kde češi pracovali a měli slušný plat. Dali mě to na přilepšenou. Těchto 105 rublů jsem brzy s přeštickými hochi projedl na samých švestkových knedlicích. V naší kuchyni vašili nám stále jen pšanou kaši, kterému jsme říkali starý režim. Po volných chvílích učili se zpívat cvičit prostrná i na nářadí dělali jsme zkoušky na divadlo a.t.d. Na Václava 28. září 1917 uspořádal náš

5

pluk slavnost, ku které jsme se řádně připravili. Každá zemjáanka, byla pěkně vyzdobena zvláště střechy byli přímo umělecky vypraveny nejvíce proti rakoským obrazy a hesli na kterých si naši hoši mnoho porpěli. Přišel však očekávaný den 28. září a tu jakoby navzdory

nám všem strhl se obrovský vítr a rozmetal a zasypal všechnu naši námahu pískem, který byl zde zde velice jemný. Co nezničil vítr dodělal veliký liják, který přišel po ústání větru. Byla to smutná podívaná na zničené několika týdení úmornou práci. Slavnost musela býti odřeknuta na neurčito, ale již jsme jí zde nikdy neodbyvali, protože přišli

6

těžké chvíle pro nás. Množstvím maďarských a německých agitátorů, kterým hodně na tom záleželo, aby rozleptali ruský vojsko podařilo se toto hanebné dílo na 100%. Ruské vojsko opouštělo frontu zanechávali všechno na pospas Němců, kteří rabující vše cos se dalo nastupovali na Ukrajinu, kterou k nepoznání vydrancovali. V takové situaci ocitli jsme se mi, kteří chtěli jsme co nevidět jít na frontu proti Rakousko-Německu. Tu často prolétlo tě hlavou jak asi to dopadne co s námi bude? Zdali ještě někdy vrátíme se do Čech? Ale čím situací byla horší tím více dobrovolců přijíždělo. Již nás bylo 8 pluků to jest u pluku 12 rot a v rotě 200 mužů a stále nové a nové přicházeli.

7

Tak odbyli jsme vánoce, které byli již třetí tak chudé, a při kterých zvláště vzpomínalo se na domov a teplý krb. Za několik dní po vánocích opustili jsme zemjanky a přešli asi 100 verst od Borispolu do vesnice, kde nás umístili po chatách, takže byli sme rozlezlí po celé vesnici a sice potřechem, dvou v baráku. Občanstvo nás nechťelo za nic na světě vzít do baráků, ale musili a pak když jsme odcházeli opět nás nechťeli pustit. Mysleli, že je budem týrat, ale když poznali co jsme a za co chceme bojovat, obrátili a byli by nás na rukách nosili. Tu přišlo ale něco neočekávaného. V Brestu litevském, byl podepsán z Ruskem mír a to znamenalo snad konec naší námahy

8

za samostatnost'. Profesor Masaryk však dal rozkaz z Ameriky, abychom co nejdříve hleděli dostat se do Vladivostoku a odtuť do Francie na západní frontu, jelikož na Rusku, byla naše úloha po hanebném míru skončena. Naše první divize, která dosud stála na Německé frontě byla s fronty stažena a stála v Žitomíru, odebrala se spěšně do Kyjeva. Kde ještě s Němci svedli boj. Náš 5 pluk odebral jse na stanici Drábovo, kde čekali jsme rozhodně, že se z Německým předvojem utkáme, neb oni balili se na celou ukrajinu, a nikdo jim v tom ano dosmálo mimo nás nepřekážel. Ku srážce však nedošlo, neb měli z nás přece jen strach.

9

Jak asi bylo zemjáčkům, když oni jeli domů s fronty jako deserteri a mi zkonfiskovali jsme jejich vlak a sami se navagonírovali a jeli na východ bylo to 10. března 1918 dosud bylo mrazy a sníh, takže jsme v noci zimou nespali zvláště za jízdy byla ve vozech velká zima. Brzy jsme si však obstarali kamínka a nějaký to dříví, které bylo v Rusku v každé stanici ohromné množství a již nám nebylo tak zle. Cestou pak jsme se dověděli, že nás chtěli Němci zaskočit a sice druhou tratí která vedla na Bachmač, takže již je přešla chuť nás po druhé napadat.

10

5. pluk projel pak bez nehody do Penzi. tam byli jsme zastaveny bolševickou vládou, kterou representovalo několik Němců a Maďarů a chtěli odevzdání všech zbraní. Bylo to pro nás nepřijatelné, protože zbraně tato a bylo jich mnoho zachránili jsme před Němci, když je Ruský vojsko zahazovalo. Po dlouhém vyjednávání, kdež naši zástupci chtěli zbraň vydat, ale až budem opouštět Rusko to jest ve Vladivostoku, konečně dohodli se a na celý ešalon (vlak)

nechali jsme si 30 pušek. 30. března 1918 odevzdávali jsme zbraně jak pušky tak kulomety i lehké kulomety tak zvané Kolta. Bylo nám všelijak

10

při odevzdávání zbraní vzlášť v této době, kdy nikdo nevěděl co asi přinese zítřek a kdy každý vůdce bolševiků vládl si po svém. Raději bychom byli kdybychom mohli poslechnout našeho kapitána Jánu velitele druhého praporu 5 pluku, který říkal vůdcům bolševiků „chcete-li já vám ukáži jak se chodí druhým praporem zadem do města“. K tomu ovšem nedošlo, neb musili jsme se držet slov našeho „tatička“ Masaryka abychom se do vnitřních poměrů Ruska nemíchalo a co nejdříve se hleděli dostat do Vladivostoku a odtud lodí do Francie.

12

Konečně dne 1. dubna spustili jsme Penzu a vyjeli jsme dále na východ. Jelo se dosti rychle a při všelijakých malých nehodách, kterých bylo v Rusku dosti dostali jsme se do Omska. Tam opět nás zastavili a chtěli zbytek zbraní. Nastalo opět dlouhé vyjednávání, až konečně zase jsme jim několik pušek musili dát. Abychom přece něco o čem by bolševici nevěděli schovali jsme v každém voze nějakou tu flintu a sice tak, že ku stěně vozu postavili jsme ještě jednu stěnu prkennou a mezi stěny schovali pušky. Při prohlídce kterou bolševici dělali nenašli samo sebou nic.

13

Konečně po měsíční jízdě vlakem přijeli jsme na břehy „Tichého oceánu“ do Vladivostoku. Město samé je velice krásné. Kolem města po návrších samá pevnost. Děla jsou zde tak maskována, že je neuhlídáš až k nim přijdeš. Pevnost tato byla ve válce Rusko-Japonské dlouho trvajících boji hodně zpustošena, ale přes to odolala by opět velkému boji. Dnes ovšem vojska zde nevidíš a každý volně může si zde dělati co chce nikdo si ho nevšímá. Mnoho našich hochů dostalo zde nemoc z vzduchu zdejšího, neb je zde těžký vzduch a mi nebyli jsme tomu zvyklí. Já dosud odolával všem nemocem.

14

Z vlaku jsme se nastěhovali do kasáren, které zde byli obrovské a v nich vojsko žádné. Z těchto kasáren zvané „Unili(?) ugel“ chodily jsme denně na cvičení do pevnosti, kde nám náš děda Jánů přednášel zajímavé věci. Při stále zaměstnanosti ubíhali nám dni zde velice rychle. Abychom zdejší lid a pak i naše spojence jako Američany, Francouze - Angličany - Japonce jsi opět naklonili, bylo určeno že 20. července 1918 bude propagační den kde bude předvedeno prostné cvičení vojska. Kolem kasáren hoší udělaly krásny sad, kde opět všechno České umění bylo vloženo do různých proti Rakouských obrazů a figur. Zvlášť zajímaví byla

15

c tomto sadu figura v plné podobě Franc Josefa I an stojí u promenády pilně točí klikou flašinetu, zatím co opodál něho Německý krvavý Wilém zametá promenádukoštětem. Tento kousek vzlášť se líbil obecnstvu a chudák Franc Josef I mel po slavnosti na flašinetu několik druhů mincí a sice Francouský – Americký – Anglický – Japonský – Čínský a Italský, byli na slavnosti všechny národy zastupující dohodu. Kousek ten byl též několikrát od spojenců ofotografován. Tímto dnem udělali jsme tehdy pro náš národ velikou reklamu, neb dosud o nás všichni málo slyšeli. Vladivostok byl k tomu zvlášť říhodný, neb zde v přístavním městě bylo mnoho cizích hodnostářů.

16

Do Vladivostoku mimo 5 pluk a 8 pluk co jsme zde byli již několik neděl nepřijížděl žádný, což nám bylo jaksi nápadným, zvláště když jsme sami dříve poznali co od nás bolševivi všechno chtěli. A tak docházelo i u nás z bolševiky tu a tam k nedorozuměním, které dosud vždycky podařilo se urovnat. Tak ale došel nám od našich částí kurýr, který se k nám dostal oklikou a donesl zprávy, které aráželi. Naši prý byli v městě Irkutsku napadeny a ovšem, že se ubránili třeba bez zbraně a ještě sebrali spoustu zbraní a munice. Trocký pak dal rozkaz aby, všechny Čechoslováky odzbrojili

17

dfústojníky postříleli a mužstvo dali do lágru. To seví, že naši nečekali, až přídou proně a ihned pustili se s nimi do bojem chtějíce dostati se za námi do Vladivostoku. Tímto kurýrovo zdělením nezbyvalo ani nám nic jiného než dáti se do toho také. Den před Petrem a Pavlem dostali jsme k sluchu že v noci začneme. Nečekali jsme, ale ihned vypravili jsme se po jednom, dvou nenápadně do města, abychom sobě vše prohlédli jak a co dělají bolševici. K ránu 29. června 1918 vystoupili jsme na město. Ačkoliv bylo zde mnoho vojska zvláště námořníků dobyli jsme město zkoro

18

beze ztrát. Bolševici utekli asi 50 minut od Vladivostoku k železničnímu uzlu Nikolo Usurijský. Tam pronásledoval je 8 pluk zhledem k tomu, že bolševici alarmovali celý kraj sehnali dosti vojska, takže 8 pluku zatápěli. Po větších ztrátách dne 6. července 1918 zasáhli jsme my 5 pluk a tu již bolševici nevdželi a po velkých ztrátách utekli do stanice Spaskoe, kde znova chystali se nás zadržet. Vyhlídlí sobě dobrou posici a sice tak, že na vršku ze zakopali a před nimi několik verst sámé močáli jen dráha vedla přes tyto močály, kde bylo možno přejíti, Tudy ovšem bysme se na

19

ně nebyli beze strát dostali. Na našem úseku velel plukovník Ditterüss, který z našim dědou Jánú věděl si ihned rady. 14. července 1918 vydali jsme se I. a druhý prapor do týlu bolševiků. Jíti v takovém pralese, kde miliony komárů měli svůj domov nebylo snadné, ale přece jsme po neustálém pochodu 3 dni a noci dospělina určené místo. Naše 6 rota měla úkol nejtěžší sice jíti ještě dále o 12 verst a tam rozbýt trať. Úkol tento splnili jsme bezvadně. Dne 17. července 1918 došli jsme ku trati a kolejnice rozmontovali. Mimo toho v blízkém strážním domku vzali jsme konev petroleje a polili dřevěný most,

20

vedoucí po něm dráhu. To působilo velice, neb bolševici viděli vzadu obrovský sloup dímú poznali, že nějaká zrada je tu a zahazovali všechno a v nepořádku prchali z fronty. My ovšem musilijsme od tratě odejít, neb oni měli pančerový vlak a u nás nebylo ani děla, takže nemohli jsme nic proti nim dělat. Bolševímú velel zrádce Čech jakýsi Mirovský, který jak potom sjme se dozvěděli hnal revorverem v ruce bolševíky zpět do linie. Jakmile vystoupil kouř z hořícího mostu poslali bolševici panzeřový vlak na místo, toto a tu nějakou nešťastnou náhodou

21

a také snad špatným velením napadli naši 5 tou a 8 tou rotu. Samo sebou že taký pančerový vlak dělal divy zatím co naši nemohli nic proti podniknout neb púška neudělá takovému obru železnému z hola nic. Padlo tan 28 našich hochů kteří byli od bolševiků většinou to Němců, Maďarů a Číňanů ještě hrozně zohaveny a kteří nebyli ihned mrtví jimi dodělání. Byli mezi

nimi velitel praporu a velitel 8 roty. Jako nejsmutnější bylo pro nás přešticátky, že zde padl náš kamarád Ma. Brunát. Bylo to u vesnice Michajlovky. 17/7.18.

22

Po tomto masakru bolševici znova přece musili ustoupit a mohli jsme sobě trochu odpočinout. Již jsme odpočinek řádně potřebovali, neb po takové tůře co jsme prodělali byl to veliký div, že jsme to dosud jakž takž snášeli. Mohu říci, že to byla největší dosud zkouška za celou válku a do smrti snad na to nezapomenu. Tam jsem sám na sobě poznal jak člověk i při chůzi může se prospat. Nebyl nikoho kdoby neměl aspoň 3 neb 4 puchýře na nohách. Njehůře jak již jsem zaznamenal dělali nám komáří a pak velké vedro a žízeň. Po krátkém odpočinku šli jsme opět za nepřitelem, který zastavil se i vesnice Spaskoje.

23

Tam naše 6 rota svedla opět tuhý boj při kterém jsme jim to za Michalovku opět oplatili, ale ve větší dávce. My měli 4 mrtvé a 14 ranených. Škoda těch dobrých hochů, který byli u vesničky Olchovky pochováni. Drželi jsme frontu ještě po několik dní, ale jelikož bolševici v zázemí mobilisovali všechno vojsko byla jich ohromná přesila, jak bylo námi zjištěno asi 25.000 mužů. U nás hoší stále ubývali, neboť byli mrtví a ranění a nebolo odkud doplňovat, takže byli jsme pak donuceny ustoupit. Pak přišla nám zvěst, že nám přijdou pomoci Japonci, což jsme velice vítali, neb jsme skutečně

24

potřebovali řádného odpočinku. Hleděli jsme abychom frontu ještě co možná udrželi než nás vystřídají Japonci a skutečně se nám to podařilo. Budiž také zaznamenáno, že velice nám k tomu také pomáhalo asi 200 ruských kozáku pod velením atamana Kalmykova. Byli to ponejvíce z tohoto kraje, takže dělali dobré rozvědčíky tím, že znali zdejší terén. Pak přišel den 23. července kdy viděli jsme první vlaky od Vladivostoku přivážející Japonce. Vojsko toto mělo železnou disciplínu, která byla pro nás zvyklí dobrovolné disciplíně až protivná. Neudělali snad ani krůček bez řízného Japonského povelu.

25

S námi brzy se seznámili a chodili ve volném čase k nám do vagonu pro cukr, který oni neznali. Byli až přes míru dotěrný. Tito vojáci byli sami aktivní a přijelo jich celá divize i z kanony. 24. července svolávalo naše velení kde koho kdo mohl unést flintu, abychom do zítřka ještě udrželi posici, a pak prý nás zamění vojsko Japonské. Jelikož pro velikou sílu bolševiků, nemohli bychom do zítřka frontu udržeti rozhodli jse Japonci, že nás zamění ihned, což také provedli. Ráno kolem 5 hodiny vidíme jak za námi řadí se v řetěz síla Japonců. A již začíná jejich kanonáda

26

přes naše hlavy posílají „pozdrav z Japonska“. Nám samo sebou záleželo na tom jak to asi dopadne. Asi po půl hodinové kanonádě zdvihli se Japonci a tak v plné velikosti ničím nekryti opět jako na povel kráčí zvolna vpřed. Jelikož měli červené čepice bolševici je dobře viděli a tu začali do nich prát. Bylo dobře vidět, že bolševici byli špatný střelci, neb kdyby byli dobře střilelibyli by Japonci měli veliké stráty. A tak dopadlo to obráceně bolševici měli stráty obrovské protože pak Japonci nikomu nedávali pardon bylo napočteno asi 1.700 mrtvých a Japonci měli asi 130 i z raněnými.

27

Jak bylo nebezpečno přiblížit se k Japoncům vidno s toho, že kdesi se jim tam připletl náš jeden hoch a oni mu rozbyli kolbou hlavu, takže si pak dlouho poležel. Byl to tehdy pro bolševíky na Chabarovské dráze osudný boj, po kterém se dlouho nemohli vzpamatovat, neb vojsko se jim rozuteklo do okolních pralesů. Japonský generál Arisaki prý se divil jak mohli jsme 1 pluk držeti tak dlouho takovou přesilu protivníka. Pak jsme opět nasedli do našeho domova do vagonů a na Charbín v Mandžúrsku jeli jsme opět našim druhým částem na pomoc. Kolem Irkutska byl tehdy odíl gen.

28

Gajdy, s kterým jsme se chtěli spojit. Již jsme tam však nedojeli a povinnost tuto udělal za nás generál Semenov, který od Mažurie táhl z několika tisíci Ruského vojska vzláště kozáků a znašimi částí se u Irkatska spojili. Byl to pro odíl Gajdův opět krok k lepšímu, neb měli cestu na východ opět otevřenou. Ovšem, že nejeli tam inu ani my, protože museli jsme zase hledět pomoci dalším částem, který bylo západně od Irkutska rozdělení dosud na několik částí a chtějící se navzájem spolu spojit. Jelikož vypukaly všude ve velkých městech různé nepokoje, byli jsme určeny jako posádka do města

29

Charbína hlavního města Mandžurie, která byla pod Čínským panovníkem. Tam utekla se za Ruských nepokojů skoro všechna hodnostář, protože byli zde bezpečny. 2. září 1918 přijeli jsme do Charbína a nastěhovali se do kasáren. Bylo to opět po půldruhém roce co obývali jsme v budově, neb celou tu dobu měli jsme domov jenom ve vagonech. Dobře jsme se zase jednou vykoukali, umali, převlíkli a hlavně najedli. Bylo tam poměrně lacino o proti v Rusku, takže za těch 12 rublů co jsme za měsíc dostali dalo se nakoupit dosti věcí. Zboží bylo zde k dostání vše na co jsi člověk jenom pomyslí.

30

Také tam dosud měli Plzeňské pivo, ovšem na to mi jsme neměli peníze a bylo moc drahé a potom vydrželi jsme bez něho již 4 roky vidržito i dál. Bez piva dá se také žít. 10. září přijel do Charbína generál Gajda který byl za jeho udatentství z jeho odílem velice u Ruských hlavně u ruské inteligence oblíben. Udělali mu tam veliké a slavné přivítání. Když pořád na západě naši se bili z bolševíky museli jsme i my zase jít na pomoc. Po řádném odpočinku vyjeli jsme 17. října 1918 ovšem že neradi z Charbína. Asi po dení jízdy přijeli jsme na stanici Manžurie kde

31

stálo vojsko Semenovo. Měli stále zuby na naše automobili, které dostali jsme z Ameriky. Máleby bylo by došlo mezi námi k boji zkrze ty auta. Když ale monarchistický generál Semenov viděl, že by dobře nepochodil nechal toho a mi opět pokračovali v jízdě dále. Pak zase při jízdě roztrhl se nám vlak a tři vozi se nám rozbyli ale hoší nebyli při tom ani žádný vážně raněný. Jeli jsme dosti rychle a při různých zdržení jako v Jekatěrinburgu, kde jsme stáli několik dní přijeli jsme na forntu 27. listopadu 1918. Zima zde již byla notná, neb zde začíná hodně dřív než u nás.

32

Přijel tam také náš český genrál Šfaník, který nás přijel povzbudit, abychom ještě dále vydrželi. Jeho tichým hlasem, kterým nám hovořil bylo, abychom ještě vzali Perm a pak prý budeny vzaty z fronty do týlu. Na frontu prý přijdou Ruský vojská, o kterých věděli jsme jenom to, že se stále formírují, ale dosud spravedlivě nikde nezasáhli. Stále měli jenom štáby ale vojsko žádný. Nástup započalo se 15. prosince 1918.

Ihned přinutili jsme boševíky k ústupu, vzdor tomu, že byly řádně připraveny. Měli nadělané překážky a různé skrýše, takže bylo viděti, že chtěli zde přezimovat.

33

V ten čas před vánoci byli zde neobyčejné silné mrazy a mnoho sněhu až na 2 metry, takže válčilo se jenom po cestách a po dráze jinde pro sníh nebylo možno ani vkročit a stalo-li se že někdo z nás šlápl vedle vyjetého sněhu byl ihned skoro po krk ve sněhu, takže bylo často třeba mu pomoci, aby dostal se ven. Mrazy zde dosahovali až 42°C pod nulou. Oblečení jsme měli dobré. Na nohy měli jsme filcové vysoké boty (válenky) na těle kožich a čepici (papachu) kterou mohl si natahnout na uši přes krk tak zvaný bašlík a řádné rukavice. Přes všechno toto oblečení často někdo omrzl a to nejvíce na tváři nebo na nos.

34

Brzy vzali jsme město Kungur, který prý bolševici chtěli chránit až do posledního muže. Hájili město skutečně statečně, ale našemu válečnému umění přece jen neodolali a museli město opustit. V tomto městě odbyli jsme zase jedny Vánoce a to páté v tomto Ruském prostředí. Byli jsme ubytováni v železničním domku, odkud vysílali se na frontu jenom patroli. Tam v tom domku udělali jsme sobě pěkný stromeček, na který uznáte sami nebylo co dát. Přece ale jsme chtěli mít nadělení, tak jsme naň pověsili patrony a malé Francouzské bomby, které byli velikosti slepičího vejce. Bylo to všechno tak chudé, ale přece jenom v tento den byli

35

jste aspoň v duchu doma mezi svojími. Přišli-li takové nebo jiné svátky vždycky více člověk vzpomínal na domov, zvláště teď, když jak jsme se právě dozvěděli u nás byl 28. října 1918 převrat. To bylo asi v Čechách radosti z dobyté samostatnosti. My ovšem přišli jsme o tento slavný den a teď po dvou měsících dovídáme se z cela kusou zprávu, kterou ani nevíme jak do tohoto Ruského pekla mohla k nám proniknout. Pochovali jsme zde dosud mnoho našich dobrých hochů rpztroušené po celé Sibiři, ale těch obzvláště bude se zdát po naší samostatnosti každý život zvláště drahý. Snad i pro nás to zde brzy skončí a my také ještě budem se radovati v osvobozené vlasti. Tu již nebylo času na vzpomínky a musili jsme

36

znova za bolševickými vojsky, která nechtěla se zase bát našich předních odílů. Zahnali jsme je od trati hodně daleko asi 50 verst. Tam jsme je drželi a nepustili blíže ku trati. Obtížno ale pro nás bylo, dovážeti na námi na takovou vzdálenost od tratě potraviny, zvláště v této zimní době, takže se stalo a to právě na Nový Rok, že jsme neměli za celý den co by do úst dal. Trpěli jsme jak zimou, tak hladem a tím také nálada pro ustavičné boje klesala. Od nás z levé strany táhlo národní vojsko Ruské na Perm vedené generálem Popeljalevým, které také Perm vzalo. Podle slov našeho gen. Štefanika po vzetí Permu vezmou frontu po nás toto národní vojsko na které jsme také čekali.

37

Dočkali jsme se toho 20. ledna 1919 a my odebrali jsme se na stanici do našich vozů, které byli našimi kasárny již 2 roky. Pak nastali různé povídačky o naší přepravě domů. Jedni tvrdili, že musíme se probít na západ což bylo zhora nemožné, druzí opět, že pojedem na východ a odtud parníky. Jiní opět na východě nadávali, že pojedem po dráze na Archandělsk, kamž by jsme se asi zrovna tak nedostali pro veliké mrazy jako kdybychom se domů na západ přes Polsko probíjeli. Těmito různými dohady z nervosňovány byli naše části, zvláště pak

když jsme ze s místa toho hnuli a dlouhými zastávky stáli na malých staničkách neb rozjezdech (zastávky)

38

Tak na staničce Sarga stáli jsme celý měsíc, pak na stanici Kamyškov opět měsíc takže celou tu dobu neměli jsme nic na práci jenom divoké povídačky o návratu do vlasti. Pak 10. května dojeli jsme na stanici Kamarčága, kde museli jsme opět zakročit proti bandám, kteří robíjeli trať, palili mosty a podobně. Tím chtěli zabránit dovoz potravin pro Ruské národní vojska, a také nám zdržovali odjezd. Bandy tyto zakrátko uhrožovali celou trať, tak jsme byli 20. května nuceni vydati se za nimi. Několika proudy zahnali jsme je od dráhy asi na 40 verst a pak stačily už ruský kozáci, aby je zahnali až za řeku Mánú. Pak jsme opět jeli dále a sice do

39

našeho vykázaného města Novo-Nikolajevska. tam přijeli jsme 29. května 1919. Já druhý den roznemohl jsem se, neb při tom nešťastném posledním pronásledování bolševiků spali jsme v jednom baráku, kde byli černé neštovice, takže ze šesti bratry nakazili jsme se všichni. Nemoc byla to ošklivá prudce nakažlivá. Zavřeli nás do zvláštního vozu, kde neměli jsme vůbec světlí dení ani noční vidět. Dva z hochů na tuto nemoc zemřeli. Jeden z těchto zemřelích měl ještě u naší roty bratra, který ho nesměl ani při tej hroznej nemoci navštívit. Za tři neděle byl jsem opět chlapík a vrátil se ku své 6 rotě. Drželi jsme zde garnizoní službu, která

40

byla velice zodpovědná, neboť jakmile by bolševici zničili veliký most přes řeku Ob bylo by konec protibolševické fronty. Most přes řeku Ob má 8 velikých oblouků a stráž musí býti silná a býti stále připravena na možný útok. Jsou připraveny ku střelbě při stráži stále dva kulomety. Ve městě plno zábav a radovánek. Nám není možno nikam jíti, protože máme každý druhý den přísnou službu. Americká Imka zřídila tu u nás svojí prodejnu, kde můžem sobě nutné věci lacino koupit. Též náš „Strýček z Ameriky“ jak toho prodávajícího nazýváme dělá dobré české buchty.

41

Tam od nás došla první zásilka pošty, která byla očekávaná každým dychtivě. Každý psaní neb lístek byl přečten před celou rotou, ať byl jakéhokoliv obsahu. Došli také České noviny všech politických stran, které jsme přímohltaly ze zvědavosti jak asi u nás je. Také já byl jsem obdarován prvním psaním z domova. Bylo to vůbec první zpráva od mohjího odchodu z domova to jest od dubna roku 1915. Roztrhl jsem obálku a třesoucími ruky četl jsem. Mojí bratři byli všichni již doma a zdraví na co nyl jsem velice zvědavý, neb nás bylo v poli všech 5. Mohu říci, že jsem si radostí zaplakal. Psaní pak šlo z ruky do ruky po rotě.

42

Pak 20. července 1919 vzali bolševici znovu Perm 24. července pak Jekatěrinburg a tak pokračovali dále. Ruské národní vojsko bylo složeno většinou z mladíku dosud vojnu nepoznalých, takže při malém náporu utíkali a frontu opouštěli. Bolševici pak rychle nastupovali, takže již 14. listopadu padl jim do rukou Omsk a tímto rozbyli národní ruskou armádu úplně, že se více ani nepokoušeli vojsko toto sehnati dohromady. Náš vlak pak odjel dne 15. listopadu z Novo-Nikolajevska a určení jako stráž zásobovacího vlaku měli jsme cestou několik menších nehod.

43

Vagony, v nichž vezli pro nás potraviny jako mouku, cukr, čaj a pod. byly samé staré a při zdejším pořádku ani nemazané, takže několikrát museli jsme na trati zastavit, protože vozy buď vyjeli z kolejí, nebo od zahřáté osy se chytali. Stím jsme se ovšem dlouho nezdržovali prostě zásobu jsme přeložili do vozů druhých a vůz takový odepjali od druhých vozů a za součinnosti celé roty muž vedle muže a na povel vůz se převrhl a zase se jelo o kousek dále. Jednou zase nás ve stanici pustili na slepou kolej, takže násm parovoz sjel do hlubokého zákopu. Nám nikdy nestalo se přitom nic.

44

Měli jsme při takových nehodách jakési zvláštní štěstí. Na stanici Bogotolu předali jsme 28. listopadu 1919 vlak, který jsme měli pod ochranou intendantství. Sami ochraňovali jsme trať dále, dokavad' naše všechny pluky nepřejedou na Východ. Tamější železničáři nedostali po několika měsících vyplacení žodl, tak nebylo divu, odepřeli-li i nám svojí práci, Za tamějších nepořádků ani ke koupi nic nedostali, takže měli i hlad. Byli jsme donuceni sami abyhom uspíšili a zde neuvízli sami dělati potřebné práce, jako čistiti koleje nakládati uhlí do parovozu, nositi vodu a. t. d. Při potřebném

45

posunu, vždycky našlo se mezi našimi několik, který tuto práci znali a tak s pomocí několika železničářů, kterým naše vedení dalo něco potravin vždycky bez nehody vykonali. Tak před bolševiky vyvezli jsme vše co bylo našeho na východ. Regulárnímu vojsku bolševickému notně napomáhali ze stran doražející skupiny jejich přívrženců, takže průměrně postupovali denně asi kolem 20 verst. Tím se taky stalo, že jedna skupina ze stany dráhy doražející pod vedením Štětinkyna vzala Krásnojarsk, dříve než-li opustili toto město za námi ustupující asi 2 pluky Poláků. Poláci

46

většinou již z bolševizovaných nechali jse klidně odzbrojit a své důstojníky pozavírat. Jenom několik věrných jejich rot probili se bolševickými řady za námi, kde potom spolu z našimi udržovali stále bolševiky v uctivé vzdálenosti. Proti nám tyto skupinky bolševické nechtějí za nic nic podniknout, neboť znají nás z předešlého roku, kdy právě v tato místa dostali moc napráskáno. Nechávací nás v klidu odjíždět. Mi ovšem jsme jeim, ale přece nevěřili, takže jsme se zajišťovali ze všech stran. Na každé lokomotivě, která

47

táhla naše části rozestavení posti, které musili při jízdě dávat pozor na případně rozbytou trať, a nebo na cokoliv podezřelého ze stran dráhy. Také u strojvůdce stál post a sice né aby snad strojvůdce něco s námi zlého neudělal, neb oni byli vždy s námi a také by s námi jeli kam budemem chtít, ale k vůli tomu, aby strojvůdce měl tělesnou ochranu. Takové posti nebylo příjemno dělat, neboť při zimním zdejším počasí a při rychlé jízdě stát připraven k boji na prsou lokomotivy, byl člověk za chvíli jako zkřehejl zmzlí a unavení.

48

V Irkutsku dne 17. prosince 1919 proveden byl převrat a vládu běrou do svých rukou Ešeři. Takovým převratům jsme už dávno zvyklí již jich bylo tady za nás mnoho. Jsme ujistěny, že tato vláda, nebude dlouho trvat a přijde opět nějaký dobrodruh a bude usilovat o něco nového. Skutečně druhý den známí monarchistický generál atamen Semenov táhl se svým vojskem na Irkutsk chtějíce vládu převzít sám. Táhl po železné dráze, takže naše velení je musilo upozorniti, že dráhu hlídáme mi, a že nikým nedáme

na dráze cokoliv podnikat. Semenov vida, že po dobrém s námi nic nesvede mislil, že snad to bude teda násilím. Na malé stanici východně od Irkutska chtěli tam stojící rotu odzbrojit. Ale s tím se přepočítali. Rota naše pospíšila si dřív než oni se mohli nadat, sebrala jim dva broněvíky několik děl a mnoho zajatců. Tím měli jsme naše nepřátele zase ve větším počtu. Jedni bolševíky a druzí monarchisti. Kolčák, který vjížděl z Omska byl zadržen v Nižně Udinsku naším vojskem kde zůstane zatím pod naší ochranou než-li přijdou další

rozkazy. Později měl jsem tu čest státi u vlaku z Ruským zlatým pokladem stráž. Vlak tento předali jsme i s Kolčákem vládě Esserů v Irkutsku. Byl to dlouhý vlak, podle vypravování v každém voze prý mnoho beden po 25 kg tyčového zlata. Bedny byli řádně při přebírání námi a při předávání opět nové vládě počítány a nepoškozenyvráceni což bylo protokolárně oběma strany podepsáno. V tento čas mohli se naše části jenom zvolna pohybovat na východ, neboť balo málo povozů a co byli tak všechněm něco scházelo. Musili zasáhnout také naši zámečníci a strojníci a pomoci opravovat parovozy.

Pak byli jsme určeni, abychom hlídali 42 tunelů kolem jezera „Bajkal“, nežli všechny části naše je neprojedou. Druhý prapor byli jsme posláni na stanici Marytuj 105 verst od Irkutska. Jest zde tak krásně. Kolem velikého jezera, které okm nikdy nepřehlédneš vede dráha za tím co na druhé straně jsou obrovské skály a vrchy. Na těchto vrchách vzdálených lidskému obydlí žije mnoho dravé zvěře jako: vlci medvědi zubry a jiné. Chodíme ve volných chvílích na tyto divoký šelmi, ovšem musí nás celá parta, abychom nebyli raněným zvířetem snad rozsápáni. Několik kusů jsme také zastřelili,

ale pro velkou dálku a špatně přístupný terén nechali ležet na místě. Připravujem se také pomalu na cestu domů, ale kdy to bude to dosud nikdo neví. Máme ještě mnoho překážek před sebou než-li snad opustíme tuto nešťastnou Ruskou zem. Na východě bijou se naši ze Semenovem a na západě opět evakuou před bolševickám regulerním vojskem. Jsme dosud v takové situaci jako jsme byli v roce 1918, kdy jsme byli zrádně napadeny. Dnes opět místní Irkutské bolševici, chtějí abychom okamžitě složili zbraně, tak prý se jediná

můžem dostati domů. Jsme ovšem názoru jiného, neb jsme přesvědčeni ještě co s námi dělali v roce 18 tém. Odevzdat zbraně dnes v takovém moři zmatků, bylo by pro nás nedůstojné a taky nebezpečné. Ačkoli bolševici nás již nechávají klidně bez boje se evakuovat, přece tu a tam jsou naši bratři napadáni. Také se stalo, že náš jeden poručík, který šel z jakémsi poselstvím k vládě bolševické byl jimi napaden a zabit. Naši však enegicky zakročily, takže bolševici přišli a se omlouvali. Nejdou prý viníky a řádně potrestají. Jesli potrestali to ovšem nevíme.

Evakuace jde dosud klidně až na zadní voj, který následkem rozebrání tratě u Nižně Udinska musí jíti pěšky. Okolo tratě jdou na východ zbytky Kolčákových vojsk v čele z gener. Vojtěchovským, Sacharinem a j. před nimiž Irkutské bolševici utíkají do lesů. Dne 8. února 1920 bylo podepsáno mezi námi a bolševici jakési příměří. Na obou stranách udělali sobě ovšem podmínky. Tak mi jsme se jim zaručili, že jim odevzdáme trať a hlavně všechny 42 tuneli v pořádku a oni zase, že nám budou posílati na východ uhlí, kterého

jsme měli do lokomotiv veliký nedostatek. Tím bylo naše nepřátelství odstraněno a měli jsme více času a pohodlí při těžké naší evakuaci zaručenu. 18. února 1920 projel naším stanovištěm štáb druhé divise jako poslední vlak. Že jsme zde zůstali jako poslední ačkoliv podle rozkazu gener. Girsy měl jeti 5tý a 6tý pluk dříve než ostatní pluky, poděkovali jsme v zastoupení komitétu našemu divisnímu veliteli. Opět k nám z měst za bolševiky přineslase zpráva, že tam dělají se dále převraty a vládu prý má „Národní shromáždění“, což myslíme, že ani nebude pravda.

Pak 13. února 1920 přešli nás vyměnit naše úderníci, kteří zde budou až přijedou pluky III. divise a my opět jsme kousek jeli dále k východu blíže k Vladivostoku, který byl naším cílem, neb odtud budem prý posláni cestou kolem světa po moři domů. Ve Studince choděli k nám celé zástupí Ruského národa, žádající od nás ku koupi všechno možné. Kdo co chtěl výhodně zde prodat udělal dobře, neb Rusové dávali za všechno kdo si co poručil. Bylo nám to divné, že jsou tak šedřý, ale pak jsme se dozvěděli, že prý sebořské peníze více neplatí, což ale nebylo pravda a my na tom vydělali.

Jakmile přijeli jsme do jiného města brali sibořský peníze opět dále. U nás kupoval jse po většině tabák, kterého každý chtěl domů přivésti co nejvíce, protože jsme z novin a z psaní se dověděli o velkém nedostatku v Čechách kouření. Zde ho bylo všude dost. 23. února 1920 přijeli jsme do Verchně-Udinska, kde bylo hodně laciněji, nežli na západě, takže každý za dříve odprodané věci kupoval co kdo za dobré uznal. Do města Chiloku přijeli jsme 26. února 1920. Město toto mají kol do kola sevřené partyzánské vojska bolševické, a stále

dorážejí na Semenovce, které mají město ve svých rukách. K nám chovají se partyzáni přátelsky a mi jim spíše poradíme jak by na Semenovce vyzráli. Jsou nám dnes už blíží bolševici než Semenovci, kteří by asi nejraději viděli, aby v Rusku řádila opětně carská nahajka. Sám nevím čím to je snad jsme tak brzy srostli s Ruskými poměry, že nám není lhostejno, kdo bude příště vládnout dobrým Ruským národem. V poslední době zase jsme si rozlili vocet u Japonců, protože neděláme to co oni by jsi přáli a sice, abychom se dále prali z bolševiky. Měli to asi chytře navlečené.

Stalo se, že jeden Japonec na stanici Chilok řekl našemu dobrovolci „bolševik“ (jiného neuměli říci) a tu on nemeškal a dal mu na pamětnou, že nemohl ze země státi. Byla stoho ovšem mezinárodní malá zápletká, kterou museli pak umluvit důstojníci jak naše tak jejich. Měli jsme pak nařizeno přísně Japonců se nevšímat. 1. března přijeli jsme do Čity a aby prý opět nedošlo ku konfliktu z Japonci odvezli nás dále do malé zastávky, kde Japonci nebyli. Za dva dny přijeli jsme dále do depa veliké stanice Andriánovky. Zde na této

stanici zanechali krvavý monarchistí Semenovci smutnou památku. Schytali zde několik set bolševiků a zastřelili. Však podle zpráv jim tohle asi bolševici brzy oplatí. Pak 6. března opouštíme Andrianovku. Všechny vlaky musí míti při odjezdu ze stanice 3 lokomotivy, neb asi 35 verst je zde stále do velikého kopce. Na to pak opět rychle vede dráha z kopce, takže několik bylo nás poučeno od strojvůdce a obsadili jsme všechny brzdy co na vlaku byli. Z těchto hor jeli v roce 1918 právě naši invalidé, kteří měli odjeti domů, tak rychle,

61

že strojvůdce nemohl vlak udržeti, takže rychlostí vyjelo několik vozů z kolejí a se rozbyli. To seví, že byli ihned několik mrtvých a těžce raněných. Jsme v Olověné. Most přes který jeli jsme v 18 roce je již na odpočinku a jezdí se přes železný, který byl v boji z bolševiky vyhozen do povětří. Částečně je opraven, takže pomalou jízdou dá se přejeti. Zde partyzáni mají odsud 9 verst frontu proti Semenovcům, kterým zde zatopují. Viděl jsem výpravu Semenovců proti partyzánům, ale je to vojsko k smíchu. Samí Číňan, Burjat, Mongol ale

62

ruskýho vojáka neuvidíš. Ruský jsou jen důstojníci. Jest to vojsko, které zlákali penězi vynaloženy od těžkého kapitálu. 7. března pak přijeli jsme do stanice Manžurie, pohraniční ro stanice veliké oblasti patřící Číně, kde nalezneš všechny národy světa. Jedem zase ihned dále 8. března. Zdejší krajina je pro nás velice zajímavá. Na ohromných pouštích kde nic neroste ba ani strom nevidíš, pozoruješ často z vlaku velikou karavanu velbloudů, která je zde nejlepším a nejrychlejší dopravou. Jedem třeba celý den a mimo strážných železničních domků nevidíš vůbec

63

lidského obydlí. Sníh zde vůbec nepadá a nebo jenom málo. Je zde vůbec hodně teplé podnebí, než na Sibiři. Do Szelentínu (?) přijeli jsme 9. března a jelikož mají málo lokomotiv budeme zde asi nějaký čas muset čekat. Do Andy přijeli jsme 12. března 1920. Zde opět zajímavost jest ve velikých stohech složené obilí ponejvíce rýže svezené sem z dalekého okruhu. Stohy tyto jsou pod širým nebem. Ohromné množství pytlů složené na sobě v několika řádách přivezli sem karavany velbloudů. Město samé jest celice živé a po ulicích mnoho obchodujících Číňanů asi tak

64

jak u nás v Čechách Bosňáků. Cení všechno ohromně vysoko, ale prodá pak moc lacino. Co se týče peněz je zde úplná anarchie s nimi. Každý chce nějaký jiný, někdo Čínský, Sibořský jiní zase Chorvatovský, Nikolajevský a opět druzí nechtějí než Šanghajské dolary. My ovšem dávno jsme našich pár urblů utratily, takže jsme od téhle anarchie ušetřeny. Dostáváme náš žold dosti nepravdělně, tak ani nevíme, kdy zase něco dostaneme, abychom mohli nakoupit něco na cestu domů.

65

V noci na 13. března projeli jsme Charbínem a zastavili na menší staničce Injanpo. Železničáři vyhlásili toho dne stávku, neboť nebyli spokojeni se samozvancem Chorvatem. Stávka vyvrcholila dne 18. března 1920, kdy hlavně železničáři to byli, kteří ten den svrhly vládu a nastolili snad již definitivně vládu bolševickou, Bylo nám nařízeno nemíchat se do toho, ale přece jsme k převratu kde mohli pomohli. Byla u nás již dávno proti Chorvatská nálada. Po převratě naše plukovní hudba zahrála jim dělnickou hymnu Maselaisu a bolševický komisař děkoval nám za

66

pomoc při převratu. Bylo to jaksi dojemné pro nás, když ještě nedávno stálijsme proti sobě jako nepřátelé a dnes podle řeči komisaře uznávají, že jsme armádou demogatickou. Omlouvá jejich tehdejší omyl a na konec přál Ruské i Československé republice mnoho zdaru. Po řeči komisaře jako na povel všechny okolní lokomotivi začly pískat a tím oznamovali konec stávky železničářů. Druhý den opustilijsme zase toto město a za velikého

jásotu všeho obyvatelstva, kteří nám přáli „šťastnou pout“ pokračovali dál. Do Pograničné přijeli jsme 20. března 1920.

67

Za Pograničnou dále na východ jest zde dráha samé serpentíny, které dosud jsme nikdo neviděl: Jaká nádhera jedeš-li a vidíš pod sebou ještě dvě tratě po, kterých jsme před několika minutami projížděli. Při jarním počasí sedíme na střeších vagonů a pozorujem všechno kolem sebe. 21. března 1920 toto město za bojů v roce 1918 důkladně. Budem prý stát zde asi delší čas, tak jsme udělali naším padlým zde pietní vzpomínku a na jejich hroby položili věnce. Japonci měli zde 26. března konflikt z bolševiky, ale urovnali zase

68

všechno v dobrotě. 28. března 1920 odjeli jsme dále na stanici Okeánská vzdálená 22 verst od Vladivostoku. Již blýzkostanice jsou břehy Tichého Okeánu. Jsou zde pohádkově zařízeny vily, v kterých v míru užívali boháči letní byt. Pro nás opětně zdejší podnebí neslouží ku zdravý. Husté mlhy táhnou se deně od moře, takže ani ve dne není nic vidět. Také počátek mořské nemoci pocítilo několik našich hochů. Snad brzy na podnebí uvyknem. Zvykli jsme už na všechno tak na zvláštní podnebí zdejší taky navyknem.

69

Japonci, kteří do světa pouští správu, že prý nám k našemu odjezdu do vlasti pomáhají, dělají zde v Sibiři všechno na opak. Ně aby nám pomáhali, ale zdržují jak jen mohou, aby oni mohli se zde zařídit podle svého. Tak loď, která jede pro náš 5 pluk nedostala v Japonsku uhlí, takže opět o několik dní nám pobyt zde prodlouží. Opět mezi našemi slyšíš, že by snad bylo lepší a levnější, abychom jeli domů na západ přes Polsko. Dnes snad bylo by to možné. Dne 5. dubna právě o našich Velikonocích byli jsme zase svědky utrpení ruského lidu.

70

Japonci napadli současně na celé dráze zabajkalské Ruské sovětské vojska. Opět města Nikolo-Usurijský – Vladivostok a. t. d. byli svědky bojů. Japonci zajatci nešetřili a zastřelili. Japonci ovšem, že také utrpěli stráty, tak ve Spaskoe měli asi 600 mrtvých. Pro nás je situace mezi nimi těžká, ale nesmíme ničeho podnikat. Boje mezi nimi uškodili i nám. Tak ve Vladivostoku byli naši 2 mrtví a několik raněno, na Okeánské jeden raněn a. t. d. Také tunel 50 verst západně Vladivostoku byl vyhozen do povětří, takže naše západní části jsou opět v několik dní zadrženy před odjezdem.

71

Ruský železničáři zahájili zase stávku. Oni jsou vždy první, kteří brání svojí svobodu. Japonci dopravují vlaky se svojími lidmi, ale protože neznají zdejší nebezpečné trati dochází často k větším i menším nehodám vyžádající si jak životy vojáků, tak i ke škodě materiální. Japonci již nám také nedůvěřují a dochází mezi nimi stále k nedorozumění. Dosavad vždy jejich tlumočníci mluvící Rusky nebo také Německy podaří se konflikty urovnat v dobrém. Byl již nejvyšší čas, že nás 8. dubna 1920 odvezli český strojvůdci na „Pervou Rěčku“ toje předměstí Vladivostoku, odkud budem naloděni.

72

Dne 20. dubna 1920 konečně dočkali jsme se parníku, který nás odveze do vzdálené vlasti. Ač již 12. dubna odváděli jsme svoje zavazadla, jsou to většinou kufry, které museli jsme předem každý řádně okovati, aby cestou nebyli poškozeni, teprve 21. dubna nakládáme na loď. Také jsme nakládali různé suroviny pro naši Republiku tak vzácné. 22. dubna 1920 nasedali jsme

na parník. Jest to obrovský kolos a pojme nás celkem 6.000 mimo těžkého nákladu. Jsme zde celý 5 pluk a 4 pluk, kanonýři a různé ještě malé části. Každý máme svojí vykázanou drátěnou postel, které jsou čtyři nad sebou. Pro celou loď jest jenom jedna kuchyně,

73

takže máme jenom dva krát denně jídlo. Ve veliké jídelně dostanem ráno v 8 hod. kávu a různé masité jídla a ve 4 hod. máme opět totéž. Kuchaři jsou ze všech národů světa nevyjímaje ani černochů. vaří dosti slušně, takže dva krát aza den každý svou porci s chití sní. Naše loď jmenuje se Amerika II a bývala to honosná loď Německá, která byla v roce 1915 od Ameriky zajatá. Dřívější její jméno bylo „Fatterland“. Pak nadešla nám chvíle tak dlouho očekávána, totiž rozloučení se z Ruskou zemí a opustiti

74

jí navždy. Dne 23. dubna 1920 o 10 hod. dopoledne za zvuku hudby 5 pluku který hraje „Kde domov můj.“ vytahují se pomalu kotvy a ihned stroje počnou pracovat a již vzdalujem se od břehu. My stojíme všichni na palubě a z velikým ásotem voláme Na zdar našim hochům kteří dosud čekají na břehu. Kolem našeho parníku objíždějí na Československém parníčku generálové Syroví a Čeček a spisovatel a poslanec v Československu Křejič ze kteréma se bouřlivě loučíme. Poslanec Křejič měl k nám před odh'jezdem řeč, kde vysvětlil nám jak bylo těžko

75

dostati pro nás lodě. Rychle vzdalovali jsme se, takže brzy neviděli jsme již Ruské břehy. Večer pak již pocíťovali jsme bolení a kroužení hlavy a chodili jsme jako bychom vypili 20 Plzeňských. Byl to počátek „mořské nemoci“, kterou musí každý prodělat. Druhý den měli jsme poplašné cvičení v případě požáru neb stroskotání. každý oblékne si jakýsi snad z korku kabát, kteýr prý udrží člověka delší čas nad vodou, a rychle spěchá na místo vykázané. Předpisy tito jsou kapitánem lodi přísně dodržováni.

76

Špatný to máme z mytím a praním prádlem protože mořská voda je příliš slaná a mýdlo se jí vůbec nechytá. Na pití dostáváme vodu z resevárů, kterou ve Vladivostoku nabraly. Musíme ovšem šetřiti s ní, aby nám vydržela do příštího přístavu. Volný čas, kterého máme nadbytek trávíme na palubě při různé hře jako šachy, dámu a pod. Kouření jest na palubě taky dovoleno. Dosud nezbavili jsme se úplně mořské nemoci a často ještě někdo z paluby nakrmí mořské ryby. Jedeme rychlostí 14 uzlů (1 uzel 1850 m) za hodunu. V dálce jest viděti ovšem jenom dalekohledem Japonské země břehy.

77

Vjíždíme do Žlutého moře a počasí už je zde teplé, takže můžeme na palubě ztrávit dlohé chvíle již bez plášťů. Ještě večer opět vjíždíme do moře Východočínského. Toho dne byli bouře a naše loď ačkoliv jest veliká houpala se jako skořápka. Mnohohochů silně opět zvracelo a druzí odnesli to pouze bolením silně hlavy. Naší lodi kapitán simpatický Američan velice jse divil, že snášíme nepohodlnou jízdu statečně. Ovšem že nejsme po takovém dlouhém pobytu v rozbouřeném Rusku tak byhýčkáni, abychom mesnesli tuto tak nebezpečnou a nepohodlnou dlouhou cestu.

78

Máme zřízený také na lodi biograf, kde nám denně předvádějí různé přírodní snímky. Není to ovšem jako biograf jiní neb loď se otřasá a houpe takže snímky jsou špatně znatelné.

Dostáváme tropické tvrdé klobouky, které už se nám hodí, neb jest námjiž zde notné horko. Před příjezdem do Hong-Konku vidíme moc rybářských plachetních lodiček, na kterých odváží rybáři pustí se ohromně daleko od břehu. Již brzy vidět jest ohromné skály a vzápětí zakotvujeme v Hong-Konku. Je 28. dubna odpoledne a ještě téhož dne opouštíme loď, abychom se pokochali tímto

79

krásným městem. Rozprostírá se po samých vrchách z průplavem uprostřed. Obyvatele jsou Číňané a něco málo evropanů celkem 120.000 obyvatel. Zajímali nás zdejší různé tropické stromy jako palmi a jiné. Pak skoré otrocké zvyky Číňanů, kteří dělají fiágru svému bohatému národu. Mají zde dvoukolejový káry na které pasažér si sedne a mladí Číňan tropen ujíždí kam pasažér požádá. Po vrácení se na loď měli jsme dlouho o čem hovořit. Jelikož naše loď bude zde brát uhlí, kterého potřebuje asi 250 tun deně zdržíme se zde několik dní. Protože neměli jsme žádný peníze dali nám druhý den každému 1 dolar,

80

abychom si mohly koupit s tak krásného města nějakou tu památku. 1. května oslavili jsme fotbalovým zápasem. Náš 5 pluk hrál proti zdějšimu Čínskému klubu a 4 pluk opět proti Anglickému klubu. Čínský klub dosud nikdy nebyl zde nikým poražen také naši měli s nimi pernou práci, protože jsou ohromně rychlé na běh. Přesto ale byli Číňané poraženi 2:3 golům a Angličané opět 1:2. Zápas byl ohromně navštiven a mi měli jsme tam volný vstup. Dne 2. května 1920 dohonil naší loď v Hong-Konku 23. transport, který vezl 6 pluk a jejich loď jmenuje se „Predident Grant“. Dne 3. května v 1/2 7 hodině večer opouštíme Honk-Kong

81

za velikého jásotu obecenstva, který se snámi brzy seznámil. Druhý den zemřel od 4. pluku jeden bratr. Pohřeb měl ovšem vystrojen ihned. Za zvuků hudby, která hrála „Kde domov můj“ bylo jeho tělo zabalené v červeno.bílém plátně puštěno do moře. Pak nastávali den ode dne větší a větší horka, takže nemohli jsme ani spát. Dne 8. května 1920 přihnala se obrovská bouře, která našim parníkem zmítala z boku na bok. Ačkoliv byli jsme kapitánem předem upozorněni, že blíží se bouře přece někteří bratři neopustili palubu až když bouře se přihnala. Bouře smetla mnoho prádla které na palubě se sušila do moře.

82

Dne 10. května 1920 zakotvily jsme opět v Singapuru. Město leží na rovníku, takže je zde horko k zalknutí. Druhý den v tropickém oblekujdem se podívat na město, který už není tak zajímavý jako Honk-Kong. Jedno jest zde co stojí za podívanou. Poblíže Singapuru vesnice Indů při kraji mořském jest celá zrobená na bambusových stromech. Naše loď stojí při samém břehu, takže nám nosí Čínští obchodníci (hod'a) všelijaké tropické ovoce přímo k lodi. Ovoce je hodně laciné. Koupati se musíme jenom na lodi. V moři máme zakázáno protože jsou taky i tady v přístavu žraloci, který prý našemu bratru s transportu před námi

83

jeden vyrval kus masa ze stehna, takže než-li přišla pomoc vykrvácel. Jsou zde také zvláštní druh volů, kterými zde pracují, jsou ale dosud divoké, takže musejí míti v mose provaz za který jsou voděni. Dne 11. května 1920 o 11 hodině opouštíme opět Singapur. Plujem Malajským průplavem po té Indickým mořem, který je ze všech nejzuřivějším. Voda v něm je zbarvena silně modře. V neděli dne 16. května přijeli jsme do Kolomba. Hlavní město ostrova Cejlonu má býti nejkrásnější kout světa. Žijí zde většinou Indové. V lesích palmových jsou dosud divoši, kteří živí se zvěří a ovocem. Jsou

84

zde laciné kokosové ořechy, banány, ananasy a různé tropické ovoce. 18. května opětně dojel za námi „President Grant“. Kolombo opouštíme 19. května 1920 o 2 hodině odpoledne. Po té jedem mořem Arabským, který je velice tichý. Dále jedem Rudým mořem a pak zastavujem v přístavu Suez. Suez jest město před Suezským kanálem v němž žijí Egyptané. Přijeli jsme sem v neděli dne 30 května 1920. Pro nás jest plavba tímto kanálem nebezpečná protože jest jenom 11 metrů hluboký a naše obrovská loď také 11 m ponoru. Kanál jest 160 km dlouhý

85

110 m široký a 11 metrů hluboký a spojuje Rudé moře ze Středozezemským. Byl prokopán v roce 1860. Za několik hodin po příjezdu dali pro nás malou ale silnou loď, která byla silnými lany spojena z naší lodí aby nás mohla tímto kanálem přetáhnout, neb náš lodní šroub nemůže zde pro malou hloubku pracovat. Kolem kanálu jsou pouště písčné, kde nerostou ani stromy. Cestou jsou viděti opětně karavany velbloudů. 20 mil od Port-Saidu jest veliký lágr vojska Egyptského, ale a Andickými důstojníky. Do Port.Saidu připluli jsme 31. května 1920 o 4 hod odpoledne.

86

Město má ráz evropský. Žijí zde skoro sami Turci, kteří se pořád bouří proti vládnoucím zde Angličanům, takže je ve městě vyhlášen „válečný stav“. Pak k propagaci pořádán zde byl dne 2. června sokolský den, který velice přispěl k naší propagaci. Zvláště prostná cvičení se zdejšímu obyvatelstvu velice líbila. Pro nás zajímavé jsou Turecké ženy, které mají obličej zakryté. Ženy kupují se na zdejším bazaru. Port-Seid opustili jsme dne 3. června o 11 hod. dopoledne. Při odjezdu dělali nám z Anglického křížáku celá posádka čestnou stráž.

87

Naše plukovní kudba hrála Anglickou, Francouskou, Americkou a naši hymnu. 4. června jedem kolem ostrova Kréta pak kolem Dalmatských břehů, která jsou ještě od války celá opevněná. Pak přišla naše poslední zastávka Terst. Tam přijeli jsme dne 7. června 1920 o 11 hod. dopoledne. Po 48 denní plavbě mořem rádi již jsme opustili loď a nasedli opět do vlaku, aby nás zase dovezli dále k domovu. Do Budějovic přijeli jsme 11. června 1920 v 9 hod. dopol. a bylijsme zde krátce ale slavnostně uvítáni. Zde dostali jsme rozkaz, abychom se nastěhovali do zdejších kasáren. Jelikož jsme se domnívali,

88

že jako 5 Pražský pluk patříme do Prahy zdráhali jsme se do kasáren stěhovati. Tak stáli jsme na nádraží 2 dny až přijel k nám inspektor vojska Machar, který nám slíbil, že jakmile v Praze bude pro nás místo odejedem z Budějovic do Prahy. Tak jsme se z vozů nastěhovali opět do kasáren. Všechny ročníky starší do r. 1895 byli ihned demobilisováni a posíláni domů. Jenom ročník 1895 a mladší musíme ještě sloužit dále. Každý z nás ovšem chtěli jsme se po tolika letech podívati domů- Dočkal jsem se toho až 23. června 1920 kdy

89

dostal jsem dovolenou na 6 neděl a ihned raním vlakem odjel přes Plzeň do Přeštic. Již v Plzni poznal jsem několik známých od kterých jsem se dozvěděl cestou z Plzně do Přeštic částečné správy rodině a jiné. Doma ovšem byl jsem již po několik dní očekáván neboť o našem příjezdu do vlasti dozvěděli jse z novin. Doma ačkoliv neměl jsem žádné kamarády, přece 6 neděl uteklo jako voda a já musil se znovu vrátit ku své rotě. Pluk byl již přestěhován

v Praze. Tam sloužil jsem do konce září 1920 a pak byl jsem i já propuštěn do civilu. Zápisky ovšem jsou velice stručné ale byl jsem často hodně rád,

90

mohl-li jsem za několik dní vzít tužku a zhruba upamatoval se na měžné události, aby po čase oživil jsem vzpomínky, na které se tak rychle zapomíná. Tím končím sibořskou anabasy a dlouhou cestu kolem světa.

Karel Frouz
svobodník
5. Pražský T. G. Masaryka pluk
Rusko – Praha.

10/11 1917

Karel Frouz
5. Tom. Gar. Masaryka
Pluk 6. rota
v Sibiři

Dobrovolecká píseň!

I. Pochodně hněvu neseme a vsrdcích
střelný prach, v něj plamen rudý vrhneme,
a rázem zhyne strach. Pěst naše jako
z ocele a pomstou plane zrak (= jen bijme
palme vesele kde nehuší je mrak. =)
II. Tam v dáli hanbě stopené je svatá
naše zem, krev cestu naší znamená, my
bez bázně dál jdeme, z těch rudých krve krů-
pějí, svobody vzroste květ, (= kdo s námi jíti nechtějí
nám budou závidět. =)
III. Kdo otrok je ať hnije dál však
sticha musí být, my zašlapaný ideál
na vlastní zvednem štít, nás žádná obět
neleká, my víme kde náš cíl, (= pěst naše
si jej vyseká i kdyby v pekle byl. =)

Konec

v Borispolu dne 11. list. 1917.

Prapor vlá....!

I. Prapor vlá v srdci plá, vlasteneckých
citů zář, kdo jsi Čech, zapuď vzdech, hrdě
povznes svojí tvář, svobodu, svobodu, národu, nese
jeho chrabrý syn, za Bílou za horu
pomstu nepřátelům všem.
II. V srdci zpěv, v ruce zbraň vlast' svou

proti vrahům chraň jazyk svůj mateřský,
svatá práva otců braň, pouta sraz
v jeden ráz, jimiž stoután Český lev, jeden
pás spoutá nás, z Rusem vždyt jsme jedna krev.

III. Vlasti chrám, září nám, Praha
pomník slávy Čech, jdeme již, k tobě blíž,
nesem pozdrav bratrů všech, Rusů říš
srazí tíž, kterou nese národ náš, hrdá
bud' Čechie chrabré ještě děti máš.

Konec.

v Borispolu dne 15. list. 1917.

Kováří!

I. My jsme ti čeští kováři junáci veselý,
již zděckých let my srostli jdme z zeležem
ocelí a ruce naše těžké jsou mozoly pokryté,
v níž síly dost zbraň chopis na vrahy
zaryté.

II. My kujem sobě placáty jak Žižka
otec náš a jimi chceme ikrotit tu velkou
Němců ráž, o vlasti drahá nezoufej blízko
je spáda tvá a pak Ti ruka kováře pluh
bránny uková. Konec.

v Kolomejci dne 14. ledna 1918.

Léto!

I. Tichým letním podvečerem vane vůně
z luk a v alejích po d hradbami slyšet
kroků zvuk. Pan Ignác tam s paní
Bětou nad hlavou jím stromy kvetou
(= agátovou aleji sem tam spolu chodějí a
vojáci v kasárnách štrajch svůj troubějí. =)

II. Přes koruny agátů přešlo mnoho
jar a s pana Ignáce stal se už aktuár,
hlava jeho stříbram skvětá, dávno
v hrobě pana Běta sám, teď chodí
po aleji tichý večer hlavu mámí, (= agátou
alejí zas milenci chodějí a vspomínky
tichonce zas se vracejí. =)

Konec.

v penze dne 3. dubna 1918.

Moskevský požár...!

I. Šuměl gorel požár moskevský, dým
zastíral se po rjeke a na stěnách
v dáli kremlenským stojal on v šerom
sertukě.

II. i pri zadumal sa veliký skrestivší
ruky na grudi, on viděl odňové morje

on viděl gibel v peredi.

III. (IV.) Začem já k tebě šel Rosia i Evropu
vsju deržu v rukách teper sponíženou
golovoju stuju na krepostních
stěnách.

IV. (III.) I prijativ svoje mečtácí svoj vzor
na plamňa ustranil a tichoninkým
golosom sám sebou govoril.

V. Vojska vse zorvaná mnoju pogibnut'
zděs sredi sněgu v polách sotlejt' jich
kosti bez pograbenija grobov.

VI. Sudba igrajet člověka ona je
izmenšila vsegdá, tovo vznesut jevo
visoko, tovo brosit bezdnu bez togdá.

Konec.

Ve Vladivostoku dne 30. května 1918.

Volga...!

I. Iz za ostrova na volgu, na prostor
rječný volný (= vyplívajut' rozpínaja
Stěnka Rázina čelný =)

II. Na peredním Stěnka Rázin objavší
sedít s kněžnoj (= svatbu novuju spravljajut'
Stěnka veselý chmělný =)

III. Persizskája kněžna sedít' neživá i
nemrtvá (= robka slušajet' chmeljaja
Stěny Rázi na slova =)

IV. A okruh. to slyšet repot nás na
bábu preměňal (= tolko noč sní
provozilsa sám na utrom baboj stal =)

V. I tut repot i násměšky slyšel hrozný
ataman (= mocnoj rukoj objímaja
Persiánky čudný stan. =)

VI. Brevy černý rozešlijsa nadvygajut'
sa glaza (= bujnoju krovju zalilijsa
atamanovy glaza =)

VII. Ničevo nepoželaju bujnoju golovu
odám (= rozdajetsa Rázinuv golos
po okrsním beregom =)

VIII. Volga volga máť rodnája volga
Ruskája rjeka (= tak prijmi ty
moj podárek od Donského kazáka =)

IX. Rozmachnul sa v volgu brosil
svoj podárek dorogoj (= i rozdumalsa
gluboka nad běžavšuju volnoj =)

X. Čto vy šuty preumilý i tut filka šut'
plesí (= pějte pěsně veseleji napauzím
já jí duši =)

Konec.

Na Usurijský forntě dne 20. července 1918.

Marusa!

I. Večer večerit na borščici iduť
marusa otrávilas v bolnici povezut.
V bolnici privozili i kláli na krovat,
dva doktory sestrica, starali žízn spasat.
II. Spasajte nespasajte mě žízn nedo-
rogá já milého lúbila, takého podleca.
Podrugy prichoděli chotěli navěstit
a doktor odvěčajet bez paměti ležít.
III. Přišla jeja mamaša chotěla navěstit
a doktor odvěčajet čto pry smerti
ležít. Přišel jeja ljubezní chotěl
on navěstit a doktor odvěčajet v časo-
vinkě ležít.
IV. Maruso ty Maruso ta odkoj svoje
glaza a storož odvěčajet dávno už
pomerla. Kovo to polubila čevo to
ispila lubom těm dokázala od joda
pomerla.

Konec.

Na Usurijský frontě 24.července 1918.

Vojenský zběh!

I. Na pokraji lodi stojím do
dálných vln z rozené z raky obracím
k severu touhy pln, tam za vodou
je mysl má, tam jest má otčina,
(= zlatými hory a doly kol kolem věččená =)
II. Tu jeden přítel lanový „kde domov“
zapěje tato píseň se mnou mocně hne
i srdcem zachvěje já nedbám, že na
stráži jsem vrhám se v dravý proud,
(= svým mocným silným ramenem
počnu ku vlasti plout =)
III. Tu jeden důstojník mě zřel já
nazpět přiveden, ortel smrti nade mnou
vynesen mám býti zastřelen. O věčný
Bóže Ty to víš já nechtěl zradit pluk,
(= mě zradil čarokrásný tón té České
písně zvuk =)
IV. Na kraj lodi mě postavte odměrte kroků
šest a zapějte mě naposled „Kde domov“ píseň
mou (= a pozdravujte na stokrát drahou
matičku mou =)

Konec.

V Charbíně dne 28. srpna 1918.

Ukrajinská!

I. Chorošo vám žít v choronách buržu-

ážní je umí poseděli by v okopách
i spítali to čto my.
II. My sedém v odkrytých jámách na nás
doždík moroz slít kak zasyplít pulomety
da pověrtě nelza žít.
III. Druh poslišelas komanda iz okopu
vylezaj tolko golovy pokážeš šarapnely
zažužat. Konec.
v Charbíně dně 1. října 1918

Aeroplán!

I. Nad Prahou aeroplán spilotkem
plaval, letěl s ním každýčký dopřání
choval. (o je je jemine oje je jeje o jeje jemine
jemináčku.)
II. Zaťukal na okno tázal jse měkce
zdá-li se Lidunce lítati nechce (refrain)
III. Proč pak bych nechtěla Lidunka
pravý kdo tebe poslal mě pilotku drahý ...
IV. Letěli pospolu letěli v éru vrtule
pracuje na horu dolů (refrain.)
V. Pojednou praskne to ero se řítí
Lidunka pravila, že něco cítí (ref.)
VI. Zavlékl aeroplán k blískému mlází
by sobě prohlédl co tomu schází (refrain.)
VII. Když ero upravil a chybu našel
tu z hrůzou pohlížel, že benzin došel (ref.)
VIII. Do ero usedl vzhůru se nese
Lidunčin věneček sebou si nese (ref.)
IX. Proto si panenky pozor si dejte
na éro s pilotkem si nesedejte (refrain).

Konec

Ve vagoně na Uralský frontě
dne 4. pros. 1918.

Uralský sbor!

I. Vy uralské holesy, zasněžené hory,
(=po vás zastéskne si Čechoslovák mnohý =)
II. Co přátele v zadu odváželi zlato,
(= my jsme na Urále choděli jen na to =)
III. Promrzlý až na kost vysílen až běda,
(= z revmatismem v kloubech bojovat se nedá =)
IV. Vreservu nás dali 30 verst posice,
(= za dva dny nám krásný (rudí), prali do vesnice =)
V. Když po druhé na front přišla nám
posilá, (= díváme se vážně, kdo nám
jí posílá =)
VI. Abangar spojenců, byla to muzika,
(= když udeřil granát zas spátky utíká =)
VII. Nás voják je správný, jen mu odych

dejte (= a co je hlavní jen ho nehoupejte =)
VIII. Brzy bude konec, všemu naříkání,
(= snad za rok budem doma jak
v deníčku psali =)

Konec.

Na Urále dne 27. ledna 1919.

Kuplet!

- 1.) My jsme staří mazáci, po Sibíři táhnem,
kdo si do nás zareje, tomu to hned nahnem.
- 2.) Poslali nás na oddych, do Sibíře zpátky,
nikdo se však nenadál, že jsou vzadu zmatky.
- 3.) Jak, býlí tak zelený, stále se zde perou,
na trati však červený, po jednom nás žerou.
- 4.) Sedmáci se vozí po městě v kočárech, do
kursu však přijeli po jednom na kárách.
- 5.) Hanáci přišly pěšky asu dost sa celý, že
to mají daleko všecjny povídajů.
- 6.) Pražáci děti od vody přijeli sem taky,
když Pražáci jezdějí později se vlaky.
- 7.) Nejpilnější osmáci nečute tu líně,
pospěšte si do vlasti hoří na Těšině.
- 8.) Dráhy koule do snopu svázal člověk náký
do nás to tu nahučel obršt Arysaky.
- 9.) Najít ve dne polárku nedělat moc řečí,
co si to vymysleli žluté nebezpečí.

Konec.

v Novo-Nikolajevsku 15. září 1919.

Na posici!

- 1.) Kdo chle jistit nádraží (ozvěna dej to dál)
po tom nikdo nebaží („ „ „ „)
rozvědka to vyšetří („ „ „ „)
ať jí nikdo nezvětrí („ „ „ „)
- 2.) Rozvědka šla ku předu (ozvěna dej to dál)
do kulometu vodu („ „ „ „)
máme málo munice („ „ „ „)
povezka do vesnice („ „ „ „)
- 3.) Rozvědka se vrátila (ozvěna dej to dál)
vlastně nikde nebyla („ „ „ „)
udržujte spojení („ „ „ „)
už jsme stoho jelení („ „ „ „)
- 4.) Co vidíte střílejte (ozvěna dej to dál)
jsou tam lidi počkejte „ „ „ „
kde je druhý kulomet „ „ „ „
práve do zadu to met „ „ „ „
- 5.) Kde je naše sanita „ „ „ „
někde vzadu ulitá „ „ „ „
broněvík je na trati „ „ „ „
však se nám tam nestratí „ „ „ „

6.) Naší v tyl jim napadli „ „ „ „
kolik plených zabrali „ „ „ „
bolševici utekly „ „ „ „
proč nám to dřív neřekly. „ „ „ „
7.) Řetěz zvolna ku předu (ozvěna dej to dál)

byl bych raději vzadu „ „ „ „
město Kungur naše je „ „ „ „
to nás ale nehřeje „ „ „ „

8.) Teď v Kunguru ležíme „ „ „ „
to přec všichni vidíme „ „ „ „
máme hloupou posici „ „ „ „
v dírách jsme jak králíci „ „ „ „

Konec

v Novo-Nikolajevsku 20. září 1919.

Vzpomínka!

1.) Z Sibíře do Čech vede cesta velmi
daleká; ach co se tam českých hochů
na svůj domov načeká!

Bojují už čtyři léta za svou vlast'
a svobodu; za očistu všeho světa
a za práva národů.

Pod obu čtyř dlouhých let
mluví o nich celý svět. Vy sibiřští
chlapi nejste nikdy sami, všechna
česká srdce byla vždycky s Vámi.

2.) Kolik matek ustaraných pro své
syny plakalo, kolik dětí
zubožených otce svého volalo;
A když první tajné správy z Ruska
k nám se dostaly, mnohé ženy, mnohé
matky pyšně hlavu zvedaly.

Neměly však zvolat v svět po
dobu čtyř dlouhých let. Vy sibiřští
chlapi, nejste nikdy sami, srdce
vašich matek všude jsou vždy
svými!

3.) A když jsme se dočkali naší
velké hodiny, s jásotem jsme
uvítali mnohé české hrdina.
Jenom ze sibiřské strany, kde dlí
naše junáci, ve svůj domov milovaný
málo se jich navrací. Po dobu
čtyř dlouhých let máme právo
zvolat v svět. Vy sibiřští chlapi na-
vrat' se zpátky, čekají Vás děti,
čekají Vás matky!

v Novo-Nikolajevsku dne 15/10 1919.

Kam pak na nás bolševici!

1.) Nežli rakouský stát krutý rozpadnul
se na kousky, Šmeral byl vždy černo-
žlutý, přívrženec rakouský. Když
nic nekoukalo z Rakous, do bolševismu
se zakous, mučednický šklebil tvář,
vypasený proletář. Bolševismus
hlásal v svět a hned znělo zpět:
Kam pak na nás, bolševici, co
pak vás to napadá; víme jak ta
vaše volnost vypadá.

2.) Šmeral řek“ si: Takhle zhynem,
takhle přece nejde to. Spojil se pak
se Svitínem v bolševické dueto.

Lenin z výše svého trůnu na pomoc
jim poslal Můnu a s nám pytel
rublíků aby tvrdil muziku. Ale
sotva začal hrát, znělo odešad:
Kam pak na nás bolševici a. t. d.

3.) Sotva Šmeral zpozoroval, že
šli z bubnem na ptáky, z houserem
hned rozhazoval po armádě letáky:

3.) Bechyně ho ale popad a hned do
něj začal kopat s rozumnými soudruhy
věrně podle zásluhy. Hudec jako
demokrat do noty mu vpat:

kam pak na nás bolševici a. t. d.

4.) My si v Čechách nenecháme
bolševismeme hlavu plést, republiku
neprodáme za zradu a podlou lest.

My jsme národ příliš zdravý,
Šmeral nás tu nenakazí. Naše
zem je maličká, má však
svého tatíčka; za ním půjde
každý Čech spísní na svých
rtech: Kam pak na nás
bolševici a. t. d.

Konec

v Novo-Nikolajevsku dne 16/10 1919.

Jamščík!

I. Jamščík negoní lošadej, mě
nekuda bolše spěšit, mě
nekovo loše ljubit. Jamščík
negoní lošadej.

II. Kak grusno tumano grugom,
toskliv bez otráden moj puť,
a prošlojc kážetsa snom tomít
negoní lošadej.

III. Kak žáždu sred mračných

rovnin izměnu zabít i ljubov,
no poňat moj zloj vlastelín,
vše budět minuvšeje vnov.
Januščík negoní lošadej.
IV. Vše bylo liš loš i obrnan,
proščaj i mečty i pokoj,
bol nezakryvšícho sa ran
ostanet sja vječno so mnoj.
Jamščík negoní lošadej.

Konec.

v Bogotolu dne 6./12.1919

Ve sna!

- 1.) Ve sna igot' serdce bijot'
klíč ve dny z gor ljesov nesot'sja,
ve sna igot' i srdce bijot'ska (= i dla
meňa ve sna prýgot'. =)
- 2.) I solovej tiší nočej i dla mena
v lesov zovjotsa ve sna igot'
i srdce bijotsja. (= i pėsna
prosí sa zvončej. =)
- 3.) Ve sna igot' mečty nesot',
zrazluky milí moj vernotsja
ve sna igot' i srdce bijotsja
(= i da mena ve sna prýgot'. =)

Konec!

v Bogotolu dne 8. prosin. 1919.

[verše v azbuce]

Prídi Janík preumilý!

- 1.) Pridi Janík preumilá, pridí knám
já Ti za klobouček pérko dám, červenů
růžičku romarinčok zelený prid'
šuhajko milený.
- 2.) Nevolaj ma, bo falešné oči máš,
ráda za jinými pozeráš, netrhaj
ty pre ma rozmariju zelenů,
ani růžu červenů.

v Krásnojarsku 27/12 1919.

Takú som si Frajerečku!

- 1.) Takú som si frajeječku zamiloval,
jako by ja, maliareček vymaloval
(= Oči čierné biele líčka =) jako by
ju malovala maliarečka.
- 2.) Tak som já, t'a, moja milá,
silno lúbil, málo že som i svoj
život nezahubil; vŕecko vtedy
som zapomněl, len o Tobě

moja milá som já poměl!

3.) Tak som já ta, moja milá, silno
bozkal, len som myslem, akoby som
Teba dostal. Bozkal oči, bozkal líčka,
bozkal vrele, jak božícho andělíčka.

v Marituji

14. února 1920.

Lod'ka!

1.) My spoli sedli v malou lodinku
a vesly rozráželi vodinku (= My
pluly dál v zelený háj. =).

2.) My pluly dál v rákosí tmavé
kde rybka s rybkou libě si hraje
(My ... =)

3.) My pluly dál v ty černé lesy
kde slavičkové slavý své plesy (My)

4.) Lod'ka je malá vesla
jsou krátký pojd' moje milá
poplujem z pátky (= Či chceš
plout dál vzelený háj. =)

5.) Tu počal slavík svou
píseň spívat a já počal svou
milku líbat. (= Na čelíčko
býlé jak padlí sníh na čelíčko
bílé jak padlí sníh

Konec

Ve Slud'ance 19/2 1920.

Pod krovni světnice!

1.) Ve světnici podkrovni líle,
když zlatý den vslunci se stkvý
dvá lidé to blažené chvíle (= Když
v podvečer zvonil jich smích =)

2.) Co kouzla ta světnička kryla
když snívali krásný svůj sen
on říkal jí princezno milá a
ona si živůtek šila (= a jehla
se kmitala jen =)

3.) Co on líbal jí dlouze na líčku
na krček pak ona se smála naň
pouze, však když se k ní přivinul
v touze (= Tu náhle jí sesmutněl
zrak =)

4.) Hochu nech mě již býti co
přesmutná počla bych pak
vždyť hanbou bych nemohla
žítí cnost moje visí na niti.
(= ta nitka je slabnká tak
ta =)

5.) Když skřivánek nesl se více
a zlatý den v slunci se stkvý ta
světnička snem ještě dýše, a
na zemi leží tak tiše (= ta tenonká
nitka ve dví ta =)

Konec

Ve Verně Udinska 24. února 1920

Hranice vzplála.

1.) Hranice vzplála, tam na břehu Rýna,
naní umírá dálně vlasti syn.

A vůkol měho mnichů rota líná,
rouhavým smíchem velebí svůj čin.

(: A vy se ptáte: kdo vtěch plamenech?
tot' mistr Jan, tot' nejslavnější Čech!:))

2.) Však ještě žije k pomstě národ český,
ve hněvní svátem zdvíhá rameno;

Do té tmy bludů smetá žhavé blesky,
až tříští zpupné Říma temeno!

(: A v těchto jasných pravdy plamenech
žije nám Hus – ku věčné slávě Čech:))

3.) Zlomená hrůza popské světovlády,
mrakové mizí – zaře vzplanula,

na místě hranic pnou se barikády,
tyranstvo zmije couvá, strnula ...

(: Hoj, ne nadarmo zhynula vplamenech,
náš Jene velký – chloubu Čechů všech:))

Konec

Okeánská dne 2. dubna 1920.

Ze Sibíře hoši domů jsou

1.) Poslechněte lide vážení,
jaké bylo u nás z děšení.

(= Po té hrůzostrašné zprávě,
že sibiřští chlapci právě,
zahajili do Čech velké tažení. =)

Ježíž . marjá to je k zbláznění!

2.) Syrový prý řekl dohodě,
že nebudou čekat na lodě.

(= je to sice úkol těžký
ale když prý přijdou pěšky
budou tady dříve než-li po vodě. =)

A hned nastal popoavsk v národě.

3.) Ze Sibíře hoši domů jsou!

rozkřiklo se u nás pojednou.

(= Zemínou praskla blůza

každý křičel to je hrůza

ze Sibíře domů regimenty do Čech jdou. =)

Bože, chraň vlast' naší ubohou.

4.) Švehla, jenž se právě oholil

vzkřiknul: Kdo pak jim to dovolil?
(= Tuzar pustil z ruky vesla
sministerského spad z křesla
sezelenal rázem jako krokodýl. =)
Tohle nám vše Kramář nadrobil.
5.) Fráňa řekla myslíc na matky,
vždyť jim přijdou na krk na svátky!
(= Zůstaňme jen při dohodě,
že je americké lodě
z Ruska budou vozit do Čech na splátky. =)
nebo aspoň jejich ostatky.
6.) V „Právu lidu“ honem napsal šmok:
Ze Sibíře do Čech není skok.
(= Kramář sved je k tomu kroku,
když tam byli přes pět roků,
mohli tam přec zůstat ještě jeden rok. =)
jak si přeje bolševický blok!
7.) Agráři ze všech českých míst
na Siboř hned psali dlouhý list:
(= Hrdinové velkomožní,
počkejte na přesrok do žní,
letos už tu sami nemáme co jíst. =)
jak to možno ve „Venkově“ číst!
8.) Naše svatá hierarchie
řekla: S bohem, světě, adie!
(= V „Čechu“ nadávali vztekle;
Tohleto si Kramář v pekle
od našeho pánaboha vypije!. =)
Štěstí že už Kordáč tady je!
9.) Alois Můna na Pankráci zbled
(= když tu zprávu v „Právu lidu“ čet.
Tohle to mi nenapadlo
pošlete mi nové prádlo
mně se zdá, že jsem si do něčeho sed! =)
více, říci chudák nedoved!
10.) Strách se zmocnil Pepka Stivína:
Ježíš marja, to je novina!
(= Ale sotva svěsil hlavu
dostal od Šmerala zprávu:
Já ti pošlu Pepku, vojsko z Berlína. =)
vždyť jsme z Němci jedna rodina.
11.) Hruža šla na pány keřasy,
začali se chytat za vlasy
(= svatý Orte, Netušile,
přišla na vlast těžká chvíle,
republika jistě konkurs ohlásí. =)
až nás dají všechny do basy.
12.) Každý řádný vládní parazit
křičel: To se musí překazit!
(= Každý, kdo je při korytu

volal; Hajme neutrálitu
tohleto nás může všechny dorazit. =)
pospěšte je někdo zarazit!
13.) Že se octnul v nebezpečí stát,
musel Beneš honem zprávu dát,
(= že je netřeba se lekak,
v Sibíři prý budou čekat
jak si ráčí naše slavná vláda přát :)
Proto můžem zase klidně spát!
14.) Už se tedy nemusíme trást
o svou těžce ohroženou vlast
(= dál mít budem koalici,
dál tu budou bolševici,
dál se může v republice krást. =)
Nechat' žije zachráněná vlast'.

Konec.

Ve Vladivostoku 15. dubna 1920.

Opozdný telegram z vlasti.

Č. 4675/XIII. Praha 13./II. 1920

kde kdo v Praze si nařiká
u Tatička Masaryka
proč ten pátý nejede,
kam to lidi povede!
Masaryk si vous pročeše
a zavolá si Beneše:
„Dnes večer neb zítra k ránu
pošli ihned telegramu,
zbytečně se vní nešíře
těm mým hochům do Sibíře;
pro jistoru k potěšení většímu
adresuj to (vel. II. div.) Krejčímu.
„Zvlasti došla depeše
přímo prý od Beneše
pátý pluk celičský jásá,
telegrama stručně hlásá:
„Všecky pluky ať jedou
do Čech rychle za sebou,
tak jak žádá očered':
jedna, dvě, tři, čtyři – šest.

Ve Vladivostoku 16. dubna 1920.

Historie Sibiřské lásky.

1.) „To jsem rád, že tuhle Šůru
odpravil jsem od sebe
a starosti plnou fůru
poslal přímo do nebe!“
Takto mluvil Franta Šípů
když svou Šůru odpravil

na parníček přes Angaru;
v Irkutsku ji ostavil.

Co pak by mě řekla Barča,
až bych domů Šůru vzal,
přece moje milá Barča
je snůmých ideál.

2.) Do Šanghaje přijela loď,
zakotvila v přístavu;
a již koši ven se ženou
obleknuti v kanadu.

Franta Šípů leze z lodi,
kouká se a rozhlíží,
a pak zrakem džentlemana,
bazar velký prohlíží.

Kouká, hledí na vše strany,
má tak dobrou náuru,
prohlíží v přístavu dámy,
v tom zří, hrůzo! svou Šůru.

Chce se spasit. – Ale běda!
Šůra je tu v zápětí,
a už svého Frantu drží
pevně ve svém objetí.

3.) Ted' až do Čech Franta Šípů,
musí táhnout břímě své,
které se jej stále drží,
ach, jak je to mrzuté.

Můj ty bože, bože milý,
tohle bude soudný den,
až mě moje panna Barča
uvidí, že s Šůrou jsem.

Jede Franta, jede domů,
jede do své dědiny,
místo co by měl mít radost,
má jen smutek jediný.

Šůro, Šůro nech mě jenom
a nechod' ty se mnou dál,
vždyť mě čeká panna Barča,
Barča, snů mých ideal.

Ale Šůra neuprosná
jenom se mu zasměje:

„Proč jsi mámil srdce moje?
Potrestám tě, zloděje!!!“

Ve návalu velké zlosti
popad Šůru za ruku,
bije, bije, řeže do ní
a škrtí ji na krku.

4.) „Člověče! Co zbláznil jsi se?
Co mě biješ, co mě chceš?
Co to mluvíš a proč křičíš?
Obrať se a klidně lež!

Franta kouká kolem sebe,
neví rady v nesnázích.
Soused na něj zlobně kouká,
tepluškou zní hlučný smích.
Proto všichni pozor dejte,
nechte lásku, máte čas;
doma si to vynahradí
tisíckrát každý z nás.

Konec.

Ve Vladivostoku dne 19. dubna 1920.

Z Ameriky!

1.) Tak jsme se po šestiletém
trápení a houpání,
ocitli na Americe, střelci
šarše, půlpání.

Život je tu velmi krásný,
jinak už to být nemůže
máme všechno pohodlíčko
jedno kupe na muže.

2.) Lodní kuchyň to je něco
co jsme ještě neznaly
po čem kuchaři tak pásli,
avšak marně hledaly
vaří se v ní všechno možné
jen ne čeští, knedlíci
za to pěkné boby pecky
zobou čeští jedlíci.

3.) Tráví mi tu velmi dobře
dnes už vzadu břicho mám
když jsu ráno ku snídání
myslím často zadumán:
Skočit dolů a padnouti
žralokovi do oka
kdo by koho dříve sežral
on mne či já žralokova?

4.) Jindy opět když vyndávám
celý oběd ze zubů,
mrknu častí směrem k nebi
na hořejší palubu
dělat druhou anabási
třeba s velkým odporem
maj mě chlupy dostat
z Ruska dokud nejsem
majorem.

13. května 1920 Malajský průp.

Poutnická!

- 1.) Býval Čech v Sibíři
volným ptákem orationibus
dnes mu tam zvonějí umíráčkem
orationibus. Tím velkým a. t. d.
- 2.) Kolčák a Semenov krev nám
pili orationibus, taky jim
nedávno odzvonily orati-
onibus. Tím velkým bym a. t. d.
- 3.) V Rusku jsme museli krásně
honit orationibus přec jsme
jim nemohli odezvonit
orationibus. Tím velkým a. t.
- 4.) Byl Bohdan Veliký statný
borec orationibus
přec mu odzvonili jednou
konec orationibus. Tím a. t. d.
- 5.) Kramář chtěl přes přes Rusko
s námi honem orationibus
a pak nám zazvonit celkým
zvonem orationibus. Tím a. t. d.
- 6.) Až se teď' přeš Suez na-
vrátíme orationibus
řádně mu za strost zazvo-
níme V. Tím a. t. d.
- 7.) Moc chtěly páni o Rusku
smlčet orationibus
Až to vyzvoníme budou syčet.
(= Až se kdo přivede panovníci
zavolej na poplach na vesnici =)
8. Abychom měly též píseň
s koncem orationibus
zahoupem naposled velkým
zvnocem orationibus (a. t. d.)

17. května 1920 Kolombo.

Kuplet!

- 1.) Včera jsem byl v kině
a hezká při mě dáma sedít
však ale bože náš
já neměl kuráž poznakomit.
Vždyť nemám tuhle stříbrné
nudle, nudličky nudle, tralalala.
- 2.) Však přec jsem se osmělil
a jí pěkně oslovil, madmoazel
však tu její zrak,
najednou rychle tak,
nma rukáv sjel, hledala
nudle stříbrné nudle.
- 3.) Abch to zamazal

rychle jsem ukázal
řad ročníků.

Neponímaju vás
zněl tu její hlas, golubčíku
nemáte tuhle stříbrné nudle.

4.) Pak ale v přestávce
ptala se mě přece dívka ona.
Proč v předu u brata,
je tuhle našita, tolko dva.
a přec má tuhle stříbrné nudle.

5.) Já musel v koutečku
pěkně po tichoučku vysvětlovat
o čeho pak prosí
inu považte si, ženský nápad
Bych taky tuhle našil si nudle.

6.) Já jí pravím v šeru
dnes je těžko věru rozkas
si dát, že kluci neposlouchaj
do politiky se míchaj a proto
jsem rád, že nemám tuhle
stříbrné nudle.

7.) Kdyby býval Bůh dal
a já jsem se tam stal
generálem, abych tam
pokoj měl a všem vyhověl
i s tím frajtre
Všem bych dal tuhle
stříbrné nudle.

v Arabském moři 24. května 1920.

Práce na spolkovém domu v 1930 z darma

Únor

14/II. kopání písku na cvičišti 4 hod.

18.	– "	– "	– "	– "	5 "
19.	– "	– "	– "	– "	4 1/2 "
20.	porážel chvojky v obecném lese 5 "				
21.	kopání písku na cvičišti 2 1/2 "				
24.	– "	– "	– "	– "	3 "
25.	– "	– "	– "	– "	4 "
27.	– "	– "	– "	– "	3 "
28.	– "	– "	– "	– "	<u>3 1/2 "</u>
					<u>34 1/2</u>

Březen

3/III. kopání písku 4 hod,

4	– "	– "	– "	3 "
5	– "	– "	– "	1 1/2 "
10	– "	– "	– "	4 "
14	– "	– "	– "	3 "

25 zavážel díru od písku z povozem	4 "
30 porážel chvojky v lese	<u>6 "</u>
	<u>26 1/2</u>

duben

7/IV. zavážel z povozem díru	4 hod
22/IV schazoval ornici (flamirka)	4 "
23. ornici vozil do pískovny	5 "
27. - " - " -	<u>3 "</u>
	<u>16 hod.</u>

Květen

2/V. kopal základy	4 hod.
4. vozil písek z povozem	5 "
5. zedničil na základech	3 "
10. - " - " -	4 "
13. - " - " -	4 "
14. - " - " -	3 "
17. - " - " -	4 "
21. kopal sklep	3 "
22. zedničina	3 "
25. - " -	4 "
29. kopal sklep	<u>3 "</u>
	<u>40 hod.</u>

Červenec

2/VII zedničina	6 1/2 hod
10. - " -	<u>1/2 "</u>
	<u>7 hod.</u>

Srpen

10/VIII. šalování lednice pod beton	4 hod
31. zedničina	<u>10 "</u>
	<u>14 hod.</u>

Září

7/IX. zedničina	4 hod.
8. - " -	3 1/2 "
13. - " -	2 1/2 "
16. - " -	4 "
21. - " -	4 "
28. vozil písek z povozem	<u>4 "</u>
	<u>22 hod.</u>

Říjen

5/X vozil písek z povozem	4 hod
10. - " -	2 "
14. - " -	4 "
15. podával zedníkům	4 "

19. zedničina	4	"
21. vozil písek a zedničil	4	"
25. zvedaly trámy hlavní	1	"
26. ve Švihově pro šiny	5	"
29. zedničina	<u>2</u>	"
	30	hod

Listopad

1/XI vozil písek z povozem	4	hod
6. házel cihly a beton	2	"
9. zedničina	9	"
12. pro železo u Hájků	2	"
16. betonoval (rovnost')	4	"
21. vynášel vodu ur stropů	3	"
28. spároval komíny	4 1/2	"
29. - " -	3 1/2	"
30. zvedal krov	<u>3</u>	"
	35	hod

Prosinec

4/XII podával zedníkom	2	hod
7. šaloval střechu	8	"
17. podrážel šalunk ve sklepu	3	"
28. záklop na půdě	4	"
29. - " - " -	5	"
31. podbíjení pokojů	<u>2</u>	"
	24	hod.

Leden 1931

2/I spravoval střechu po větru	4	hod
5. tahal s prken staré hřeby	3	"
7. podbíjel pokoje	4	"
9. - " -	4	"
12. usazoval trámy	4	"
15. tahal trámy na sál	1	"
18. - " -	3	"
19. podbíjení galerie	4	"
22. - " -	4	"
24. záklop nad sálem	7	"
26. z vozem pro rákos na dráze podbíjení	8	"
29. lešení jeviště a podbíjel	3	"
30. podbíjel jeviště	<u>4</u>	"
	53	hod.

Únor 1931

2/II odšaloval pískový lom	2	hod
7. trámi nad jevištěm	2	"
9. dodělával záklop	2	"
20. podbíjel záchody	4	"
21. - " - šatnu	<u>4</u>	"

14 hod.

Březen 31.

2/III. pokojové příčky vyzdíval	3 hod.
29/III zazdíval trámy	<u>4</u> "
	<u>7</u> hod.

Květen 1931

4/V. zazdíval trámy na půdě	2 hod
7. - " -	4 "
9 rumpálem tahal materiál půdu	5 "
11. - " - popel	3 1/2 "
24. beton půda s popelu	<u>4 1/2</u> "
	<u>19</u> hod.

Červen 1931

4/VI dodělal beton na půdě	3 hod
21 beton rovné střechy	4 "
28 - " -	<u>4</u> "
	<u>11</u> hod.

Červenec

9. sušil popel v pokojích	2 1/2 hod
19. prkénka u oken zapucoval	<u>4 1/2</u> "
	<u>7</u> hod.

Srpen

9. kanalizace v Dol. Lukavici	4 hod.
16. plninka pod dlaždice	3 "
23. izolace na sálu kolem stěn	4 "
25. vykládal židle dráha	<u>2</u> "
	<u>13</u> hod.

Září

6/IX vykládal parkety na dráze	1
12. betonoval ve sklepu podlahu	<u>4</u>
	5.

Na stavbě odpracováno 378 hodin